

TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

TÜSİAD

YÖNETİM KURULU BAŞKAN YARDIMCISI

HALUK DİNÇER'İN

“KRİZ SONRASI YENİ FİNANSAL DÜZEN”

BAŞLIKLİ KONFERANS

AÇILIŞ KONUŞMASI

**12 Kasım 2010, Cuma
Sabancı Center, İstanbul**

TÜSİAD AVRUPA İŞ DÜNYASI KONFEDERASYONU (BUSINESSEUROPE) ÜYESİDİR

İstanbul: Meşrutiyet Cad. No: 46 Tepecbaşı 34420 İstanbul –Türkiye
Ankara: İnan Cad. No:39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara- Türkiye
Brüksel: 13. Avenue des Gaulois, 1040 Brussels-Belgium
Washington D.C.: 1250 24th Street, N.W., Suite Nr. 300, Washington D.C.20037-USA
Berlin: Märkisches Ufer, 28 Berlin 10179 Germany
Paris: 33, Rue de Galilée 75116 Paris France

Tel: +90 (212) 249 19 29
Tel: +90 (312) 468 10 11
Tel: +32 (2) 736 40 47
Tel: +1(202) 776 77 70
Tel: +49 (30) 288 786 300
Tel: +33 (1) 44 43 55 35

Faks: +90 212 249 13 50
Faks: +90 (312) 428 86 76
Faks: +32 (2) 736 3993
Faks: +1 (202) 776 77 71
Faks: +49(30) 288 786 399
Faks: +33 (1) 44 43 55 46

e-mail: tusiad@tusiad.org
e-mail: ankoffice@tusiad.org
e-mail: bxloffice@tusiad.org
e-mail: usoffice@tusiad.us
e-mail: berlinoffice@tusiad.org
e-mail: parisoffice@tusiad.org

www.tusiad.org

Saygıdeğer Merkez Bankası Başkanım, Saygıdeğer Rektörüm ve BDDK Başkanım,
Ve çok değerli katılımcılar,

Bugün burada TÜSİAD-Koç Üniversitesi Ekonomik Araştırma Forumu'muzca düzenlenen küresel "Kriz Sonrasında Yeni Finansal Düzen"i ele alacağımız konferansımıza hoş geldiniz.

Hepinizin de bildiği üzere, yaşanan son global kriz ile birlikte, küresel finans sisteminin yapısal dinamikleri üzerine çokça düşünmek ve kafa yormak zorunda kaldık. Zira bu kriz finans kesiminden kaynaklanmış olsa da, etkileri birçok alanda hissedildi ve hala tam bir toparlanmadan bahsetmek maalesef mümkün değil.

Son yaşanan kriz, global finansal düzene yönelik yeniden yapılandırma çalışmalarını küresel ajandada ön plana çıkardı. Büyük Buhran'dan buyana yaşanan en şiddetli ekonomik ve finansal sarsıntıdan hep birlikte geçtik. Bu süreçte, işsizlik oranlarında korkutucu yükselişler ve daha önce benzeri görülmemiş düzeylere ulaşan kamu müdahalelerine şahit olduk. Yaşanan bu dramatik gelişmelere bizi sürükleyen en önemli etmen, küresel finans sistemindeki düzenleyici ve denetleyici mekanizmaların sağlıklı çalışmıyor olmasıydı.

İşte bu nedenle bugün burada, krizin ardından geçen 2 yılın sonrasında, sizlerle küresel finansal mimarinin geleceğini tartışmak ve kendi payımıza düşen dersleri tespit etmek amacıyla bir aradayız.

Bugüne kadar gerek G20 ve IMF bünyesinde, gerekse de Avrupa Finansal İstikrar Kurulu ([The European Financial Stability Facility](#)) nezdinde pek çok reform adımı atıldı. Ayrıca finansal riskleri tehdit edebilecek riskleri kontrol altına almak amacıyla Avrupa Birliği'nde Avrupa Sistemik Risk Kurulu (ESRB) oluşturuldu. 2011 başında faaliyete geçmesi beklenen kurul makro ihtiyatlı politikaların gözetiminden sorumlu olacak. Ancak yapılan bu reform çalışmalarının maalesef her kesimi memnun etmiş olduğunu söyleyemeyiz.

Değerli Konuklar,

G20 liderlerince 2009 yılında finans sektörüne yönelik yürütülen düzenleyici reform çalışmalarının odağında, küresel boyutta bütüncül kurallar dizisinin yaratılması yer almıştı. Kapsamlı bir reform paketinin küresel finansal ve ekonomik istikrara çok büyük katkıda bulunacağı su götürmez bir gerçekliktir. Fakat burada unutulmaması gereken nokta, güçlü ve sürdürülebilir büyüme olgusunun, söz konusu bu reform paketlerinin temel yapı taşı olarak korunmasıdır.

Küresel krize bizi taşıyan bu süreçte :

- Finans sektörünün aşırı karmaşık ve şeffaf olmayan bir yapıya dönüşmesi;
- Risk alma iştahındaki artış sonucu yüksek kaldıraç oranlarının yaygınlaşması;
- Mevcut sistemi oluşturan kuruluşlar arası bağımlılık oranının yüksek olması ve bu kuruluşlarının toplu davranışlarının sistemik riski artırması likidite riskinin beklenenden yüksek olması;

- Büyük ve kompleks kurumların “Batamayacak kadar büyük” psikolojisi içerisinde yaklaşan krizi öngöremeyip, gerekli risk yönetimini uygulamaya koymaması;
- Son olarak da, bilinen mevcut sermaye piyasası enstrümanlarının kullanımının yanı sıra, finansal aracılığın ciddi şekilde “Gölge Bankacılık” sistemine kayması;

Bizi bugünkü tabloya sürükledi. Finans piyasalarındaki belirsizlik ve sistemik risk hala düşürülebilmiş değil. Evet, ekonomik büyüme yeniden başladı; gelişmekte olan ülke piyasalarında hızlı yükselişler yaşanmakta; ancak finansal sistem halen tam olarak toparlanabilmiş değil. Varlık fiyatları giderek şişmekte, işsizlik hala yüksek seviyelerde seyretmekte ve küresel toparlanma süreci de yavaş ilerlemekte. İşte tam burada ifade etmeye çalıştığımız bu tablo, küresel finansal mimariyi yeniden yapılandırma çabalarını zora sokmaktadır. Zira ekonomik büyümeyi hızlandırma ve regülasyon arasındaki hassas dengenin sağlanması gerekiyor.

Saygıdeğer Katılımcılar,

Bundan sonra yapılması gerekenler konusunda henüz global bir konsensüs sağlanmış değil. Türk iş dünyası temsilcileri olarak, global ölçekte bakıldığında bankacılık kesimi gibi, sistemin sadece bir bölümüne odaklanarak yapılacak reform çabalarının “eksik” ve “başarısız” olacağı görüşündeyim. Reform çalışmalarının bütüncül bir yaklaşımla bankacılık dışı kesimleri de kapsayacak şekilde yürütülmesi gerektiği inancındayım. Zira krizde de gözlendiği gibi, her ne kadar büyük finansal kuruluşlar tek tek sıkı regülasyona tabii olsa da özellikle gelişmiş ülkelerde denetim dışı kalan hedge fonlar ve bilanço dışı finansal kuruluşların operasyonları risk oluşturmuştur. Aynı paralelde, Basel III’e yönelik yürütülen çalışmaların gerek nitel gerekse de nicel olarak sermaye yeterliliği konusunda olumlu sonuçlar doğuracağına inanmakla birlikte, bu uygulamaların finansal sistemde yine sınırlı bir kesime yöneltilmiş olmasını bir eksiklik olarak görmekteyim.

Değerli Konuklar,

Finansal mimari yapının şekillendirilmesinde küresel işbirliği ve güçlendirilmiş kontrol mekanizmaları” her zamankinden daha büyük önem taşımakta. Özellikle de, küresel finansal sistemin gözetim ve denetiminde “bütüncül” ve “yeknesak” bir yaklaşım odağa oturtulmalıdır. Ancak ve ancak, bu vesile ile, ülkeler arasında ortaya çıkan “düzenleyici arbitrajın” (regulatory arbitrage) önüne geçmiş oluruz. Bu doğrultuda, ulusal boyutta siyasi otoritelerin ve politika yapıcıların da ciddi bir siyasi irade örneği göstererek bu meseleye sahip çıkmaları gerekmektedir.

Finansal istikrarın tesisi, mikro ve makro ölçekte alınacak ihtiyati tedbirlerin birbirlerini tamamlar şekilde hayata geçirilmesi ile sağlanacaktır. Yani, finansal sistem içinde yer alan kurumların dayanıklılığı mikro ihtiyati düzenlemelerle arttırılırken; sistemin bütününün de, makro ihtiyati düzenlemelerle güçlendirilmesi gerekmektedir. Bunu sağlamak için de, sistem içinde yer alan kurumların gerek bireysel, gerekse de bütünsel olarak oluşturdukları sistemik risklerin somut şekilde belirlenmesi ve gözetim altında tutulması hedeflenmelidir.

Makro ihtiyatlı düzenlemeler, finansal sisteme yönelik potansiyel riskleri ve tehditleri -sistemdeki borçluluk oranının artması, aktif fiyatlarının seyri, finansal yeni ürünlerin takibi gibi- izleyip erken teşhis ederek finansal istikrarı sağlamayı hedefliyor. Finansal istikrarın gözetimi hususu içinde bulunduğumuz konjonktürde de özellikle öne çıkmaktadır. Zira gelişmiş ülkelerin uyguladığı genişlemeci para politikaları, gelişmekte olan ülkelere ve tabii Türkiye'ye hızlı sermaye akışına yol açmakta, bu ülkelerin para birimleri değer kazanırken varlık fiyatlarında yükseliş riskini doğurmakta ve rekabet gücünü etkileyerek cari açığın artmasını beraberinde getirmektedir. Finansal istikrarın doğal koruyucuları olan merkez bankalarının da finansal sisteme yönelik riskleri teşhis için daha fazla sorumluluk almaları beklenmektedir.

Pek çoklarına göre tek bir merkezden işleyen küresel düzenleyici bir yapının kurulması hala ütopyik bir rüya. Ancak kimilerince bunu uzun vadede başarmak mümkün. İçinde bulunduğumuz ortam, her ne kadar kısa vadeli perspektifle hareket etmeye bizi zorlasa da, ileride böylesi büyük çapta krizlerin tecrübe edilmemesi için, uzun vadede küresel finansal istikrarın sağlanmasını hedefleyen adımların kararlılıkla desteklenmesi gerektiği inancındayım. Bu uğurda finansal ve reel kesimin kısa vadede belli başlı bazı zorlukları tölere ediyor olması gerekmekte.

Değerli katılımcılar,

Finansal sektöre yönelik reform çabaları makroekonomik dengeleri kaçınılmaz olarak birçok yönden etkileyecek. Bu nedenledir ki; küresel ölçekte başlatılan bu reform çalışmalarının makroekonomik etki analizlerinin yapılması, küresel finansal istikrarın sürdürülebilirliği açısından bir gerekliliktir.

Burada sözlerime son verirken, küresel finansal istikrarı sağlama yönünde atılan adımların kararlılıkla sürdürülmesi, her zaman önceliklerimizden biri olmaya devam etmelidir. Bu inançla, bugün konuşmalarını dinleyeceğimiz saygıdeğer katılımcılarımızın değerli görüş ve önerilerinin bizlere önemli katkı sağlayacağını düşünüyorum.

Umarım hepimiz için keyifli ve faydalı bir konferans olur.
Beni dinlediğiniz için çok teşekkür ediyorum.